
FOLKETINGET

Europaudvalget EU-konsulenten

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere
Dato: 3. december 2007

EU's udvidelse

Kommissionen vedtog i november 2007 den årlige 'udvidelsespakke' bestående af fremskridts- og strategirapporterne for de nuværende og mulige fremtidige kandidatlande: Kroatien, Tyrkiet, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien samt de øvrige lande på det vestlige Balkan.

Kommissionen gør med sine rapporter status på, landenes opfyldelse af de tre Københavns-kriterier om politiske, økonomiske og juridiske krav for tiltrædelse. Udover en statusopgørelse indeholder rapporterne ændringsforslag til de europæiske tiltrædelsesparkerskaber¹ samt det flerårige finansielle rammeprogram. I dette notat gives en gennemgang af rapporternes hovedkonklusioner om hvor langt de enkelte kandidat- og ansøgerlande er nået i tiltrædelsesprocessen.

Kandidat lande

På nuværende tidspunkt er Tyrkiet, Kroatien og den tidligere jugoslaviske republik Makedonien (FYROM) tildelt status som kandidatlande. Tiltrædelsesforhandlinger med Tyrkiet og Kroatien begyndte den 3. oktober 2005. Forhandlingerne med FYROM er endnu ikke gået i gang. Tiltrædelsesforhandlingerne er selve kernen i tiltrædelsesprocessen, hvis formål er, at kandidatlandene skal vedtage, gennemføre og anvende EU-retten. EU-retten er opdelt i kapitler, der hver især dækker et bestemt område. På baggrund af Kommissionens anbefalinger træffer Rådet afgørelse om eventuel 'åbning' af et kapitel. Når et kapitel åbnes er der tale om fastsættelse af kriterier der ønskes opfyldt indenfor de forskellige retsområder hvilket det pågældende land derefter skal

¹ De Europæiske tiltrædelsesparkerskaber indeholder en prioritering, som forberedelse til tiltrædelsen skal koncentreres om i lyset af de politiske og økonomiske kriterier og en medlemsstats forpligtelser

gennemføre. Forhandlingsrammen fastsætter, at tiltrædelsesforhandlingerne kan udsættes, hvis der forekommer en overtrædelse af de principper, som EU bygger på. Kommission kan dermed suspendere forhandlingerne, og fastsætte betingelserne for genoptagelse af forhandlingen. Dette er bl.a. tilfaldet i Tyrkiets tiltrædelsesforhandlinger.

Tyrkiet

Kommissionen vurderer, at Tyrkiets tiltrædelsesforhandlinger er godt på vej. Siden forhandlingerne blev indledt den 3. oktober 2005 er fire ud af de femog-tredive forhandlingskapitler åben til forhandling². Et kapitel³ er blevet midlertidigt suspenderet grundet Tyrkiets manglende anerkendelse af Cypren indenfor rammerne af EU-Tyrkiets toldaftale. Samtidig blev der lavet forbehold for åbningen af otte af de resterende kapitler. På trods af suspenderingen af et antal af de mere tunge kapitler, forventes det, at to kapitler vil blive åbnet for forhandling den 18. december 2007⁴.

Politiske kriterier

For så vidt angår de politiske kriterier fremhæves det, at begrænsede fremskridt er opnået i Tyrkiets politiske reform i løbet af 2007. Den nye regering opfordres bl.a. til at prioritere ytrings- og religionsfrihed. Endvidere understreges behovet for at prioritere kampen mod korruption, retssystemet, kollektive rettigheder, børnerettigheder, ligestilling og kulturelle rettigheder.

Ydermere opfordrer Kommissionen Tyrkiet og Irak, til at behandle de seneste tids spændinger i forhold til Irak, an med respekt for de gældende internationale regler. Tyrkiet opfordres i den forbindelse også at finde en løsning på vedvarende sociale og økonomiske problemer i Sydøsttyrkiet.

Økonomiske kriterier

Det vurderes, at Tyrkiet har en fungerende markedsøkonomi. Landet har i 2007 oplevet økonomisk vækst, formået at reducere sin gæld og tiltrukket udenlandske investeringer. Der advares dog mod den stigende inflationsrate samt de strukturelle problemer på arbejdsmarkedet, hvor især kvindernes adgang til arbejdsmarkedet har vist sig at være svær.

Kriteriet om overtagelse af EU's samlede regelværk "acquis communautaire"

Det har vist sig, at Tyrkiet har øget sin evne til at opfylde kravene til medlemskab af EU. Dog har Tyrkiets fortsatte manglende efterlevelse af den såkaldte

² Statistik, erhvervs- og virksomheds politik, budget kontrol.

³ Videnskab og forskning

⁴ Sundhed og forbrugerbeskyttelse samt trans-europæiske netværker.

tillægsprotokol til Ankara-aftalen ført til, at forhandlingerne om otte forhandlingskapitler blev suspenderet. De øvrige forhandlingskapitler vil heller ikke kunne afsluttes før Tyrkiet efterlever tillægsprotokollen fuldt ud. I praksis er forklaringen på den manglende efterlevelse af tillægsprotokollen til Ankara-aftalen Tyrkiets manglende anerkendelse af Cypern.

Det er på nuværende tidspunkt uforudsigeligt, hvor forhandlingsprocessen ender, men det forventes at vare 10-15 år før der kan blive tale om et eventuelt medlemskab. På trods af de mange forskellige udmeldinger fra forskellige europæiske statsoverhoveder forsætter EU's optagelsesforhandlinger med Tyrkiet, dog i et langsommere tempo end før.

Kroatien

Tiltrædelsesforhandlinger med Kroatien startede den 3. oktober 2005 og rapportererne fastslår, at Kroatien stort set følger planen i sin forberedelse til optagelse i EU. På nuværende tidspunkt er fjorten kapitler åben til forhandling, hvoraf to har været lukket midlertidigt. Der forventes at der vil blive fastsat en dato for Kroatiens tiltrædelse i løbet af 2009.

Politiske kriterier

Ifølge rapporten opfylder Kroatien fortsat de politiske kriterier. Dog understreges det, at områder såsom reform af retsvæsenet og kampen mod korruption stadig ses som en udfordring, på trods af den fortsatte indsats indenfor disse områder. Rapporterne lægger også op til en øget indsats til minoritetsrettigheder. Endvidere opfordres til at øge indsatsen med henblik på forfølgelse af krigsforbrydere samt det regionale samarbejde vedrørende grænserne.

Økonomiske kriterier

For så vidt angår de økonomiske kriterier har Kroatien haft økonomisk vækst samtidig med, at makroøkonomisk stabilitet har været sikret. Kroatien formåede at reducere sin offentlige gæld og en lav inflations rate er blevet sikret. Der advares for det høje statsstøtteniveau. Samtidig er der brug for en opstramning af skattepolitikken, som skulle hjælpe med at reducere Kroatiens udlandsgæld.

Kriteriet om overtagelse af EU's samlede regelværk "acquis communautaire"

Gennemførelsen af EU's *acquis communautaire* foregår efter planen og i nogle sektorer får Kroatien ros for sine fremskridt på det lovgivningsmæssige område. Især på transport- og miljøområdet har Kroatien fastholdt en positiv gennemførelsesproces. Der er dog behov for en øget indsats på skatteområdet samt i forhold til udbudsprocedurerne.

Den tidligere jugoslaviske republik Makedonien (FYROM)

FYROM ansøgte om EU-medlemskab i marts 2004 og fik status som kandidatland i december 2005.

Politiske kriterier

Rapporten fremhæver at FYROM har taget yderligere skridt i sin opfyldelse af de politiske og økonomiske Københavner-kriterier. Specielt for sine fremskridt inden for det retslige område samt bekæmpelsen af korruption får FYROM ros. Dog fastslås det, at politiske spændinger står i vejen for reformprocessen.

Økonomiske kriterier

Det fastslås, at FYROM nærmer sig opfyldelsen af de gældende markedsøkonomiske krav. FYROM vurderes at kunne konkurrere på markedet inden for den nærmeste fremtid, hvis landet formår at gennemføre dens planlagte reformpakke. Indtil videre har landet bevaret økonomisk stabilitet, solid økonomisk vækst og en lav inflationsrate. Dog udpeges den høje arbejdsløshed, svage institutionelle rammer samt retssystem som problematiske områder i forhold til opfyldelsen af de økonomiske kriterier.

Kriteriet om overtagelse af EU's samlede regelværk "acquis communautaire"

Rapporten fastslår, at FYROM er blevet bedre til at opfylde kravene til medlemskab af EU. På trods af, at FYROM opfylder de kortsigtede målsætninger i den Europæiske Partnerskabsaftale, kritiseres FYROM for en manglende evne til at sikre en effektiv implementeringsproces især i forhold til håndhævelse af EU-lovgivningen. Der er især behov for arbejdskraft for at forbedre landets administrative kapacitet og samtidig sikre implementeringen af dets Stabilisering og associeringsaftale.

Ansøgerlande

EU har gentagne gange bekræftet sin interesse for, at Albanien, Bosnien og Hercegovina, Montenegro, Serbien og Kosovo⁵ bliver medlemmer af EU, forudsat at de opfylder tiltrædelseskriterierne.

Vestlige Balkan

Det konkluderes, at udviklingerne inden for EU's tiltrædelse har været ulige mellem landene på det vestlige Balkan. Overordnet ser Kommissionen Kosovos fremtidige status, opnåelse af politisk stabilitet i Bosnien & Hercegovina samt demokratiets genindførelse i Serbien som de næste store udfordringer for det vestlige Balkan.

⁵ Som defineret i Sikkerhedsrådet resolution 1244.

Et af de store spørgsmål for det vestlige Balkan vedrører Kosovos status. I den forbindelse konkluderes det, at Serbien stadig ikke samarbejder fuldt ud med FN's Krigsforbrydertribunal for det tidligere Jugoslavien i Haag.

Rapporten kritiserer Kosovo for at være plaget af korruption samt for landets ineffektive offentlige administration. Den 17. november 2007 vandt Hashim Thaci's, Kosovos Demokratiske Parti (PDK), provinsens valg og bekræftede intentionerne om at erklære uafhængighed snarest efter den 10. december, hvilket er den frist der er sat af det internationale samfund, for at opnå en forhandlet løsning for Kosovo⁶. Flere EU lande har advaret Kosovo mod at erklære uafhængighed på egen hånd, grundet en frygt for destabilisering i regionen. Udover Spanien, Grækenland, Cypern, Rumænien og Slovakiet støtter et flertal af EU-lande et uafhængigt Kosovo.

Der forventes mere klarhed omkring udviklingen i EU's forhold til landene på det vestlige Balkan i starten af 2008, når Kommissionen kommer med forslag til de næste skridt. Det forventes, at forslagene vil være præget af et ønske om at fuldføre 'Stabiliserings- og associeringsaftaler' (SAA) med alle lande på det vestlige Balkan inden udgang af 2008. Ikrafttrædelsen af SAA er det første formelle skridt mod optagelse i EU. På nuværende tidspunkt mangler Serbien og Bosnien & Hercegovina at underskrive SAA.

Næste skridt

Ministerrådet vil drøfte EU's fremtidige udvidelsesplaner på baggrund af rapportererne. Hovedvægten i drøftelserne ventes at koncentrere sig om situationen i Kroatien og Tyrkiet samt Kosovos status. Den danske regering har indtil videre lagt op til en stram og ansvarlig proces i overensstemmelse med den opstrammede forhandlingsramme for tiltrædelsesprocessen.

Med venlig hilsen

Pytrik Oosterhof,
(3632)

⁶ Kosovo har været administreret af FN siden juni 1999.